

Posudek oponenta

Autor: Kryštof Jung

Název: Biologické interpretace základních konceptů analytické psychologie

Studijní obor: Filozofie a společenské vědy

Vedoucí práce: Mgr. Filip Jaroš, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce má být pokusem interpretovat pomocí biologického konceptu instinktu Jungovy archetypy. Téma práce je vysoce zajímavé už proto, že ačkoliv koncept archetypu není jednoznačně přijímán, terapeutické užití Jungovy psychologie má úspěchy. Převedení Jungova slovníku do jiného pojmového rámce by tak mohlo usnadnit jeho přijetí. Autor hned v úvodu píše, že bakalářská práce má několik hlavních cílů, a explicitně jmenuje dva – na první pohled nesourodé cíle – shrnout různé pohledy na duši v historii a porovnat Jungův koncept archetypu s instinktivní výbavou zvířat a lidí.

Ačkoliv se autor snaží navodit dojem, že přehled vybraných pohledů na duši nějak souvisí s další částí práce, nezdá se, že by pro samotné porovnání ve 2. části příliš tento rozbor potřeboval, snad kromě tvrzení, že „člověk má už od starověku nutkání odlišovat jakousi svoji vnitřní stránku – duši nebo mysl – a tělo“ (s.15). Takový krátký přehled bez hlubšího rozboru pak skoro nutně musí trpět určitými nešvary – zkrácením či tím, že autor do přehledu dává koncepty, které mají společné pouze to, že v překladu užíváme slova „duše“, aniž by tematizoval, zda a v čem je tento koncept odlišný od toho, co obvykle pod slovem „duše“ dnes míníme (např. v náboženském kontextu). Tak se do výběru na pár řádcích dostává Anaxagorás se svým *nús*, vedle Plotína (*psýché*) či Averroa. Rozbor a porovnání těchto konceptů by byl dostatečný cíl na zcela samostatnou práci.

Druhá část má mnohem ambicióznější cíl (na bakalářskou práci). Autor chce nejen porovnat Jungův koncept archetypu s instinktivní výbavou zvířat a lidí, ale také vyvodit z tohoto porovnání určité důsledky. Tato část, podobně jako první, trpí nedostatečným vyjasněním pojmů a myšlenkovými chybami. Jako příklad uvádím s. 38, kde se autor ve druhém odstavci snaží logicky odvodit, zda může být archetyp vrozený a provádí úvahu, která se ukáže jako neplatná, pokud si místo archetypu dosadíme jiné děděné vlastnosti či chování. Rovněž se z předložené práce domnívám, že autor ne zcela pochopil či domyslel pojmy, kterými se zabývá. Jako příklad uvádím závěr, že archetyp jako nevědomý otisk instinktu nám umožňuje chovat se svobodně – „upravovat chování vzhledem k aktuální situaci a podmínkám“. Přitom sám dříve (s. 30-31) užívá příklad ze života, který by neumožnil rozlišit, jak zde má archetyp oproti instinktu zvětšovat prostor volby. Podobných nesrovnalostí a problematických vyvozování je ve druhé části dost.

Závěr druhé části je vůbec značně spekulativní. Otázkou je, nakolik ve filosofické práci můžeme spekulaci připustit. Domnívám se, že to je možné za dvou podmínek: pokud je autor velmi dobře obeznámen s problematikou (zde např. s etologií zvířat, otázkou dědičného či kulturního ovlivnění chování, souvislostí Jungovy psychologie a terapeutických možností), a pokud je spekulativní závěr dostatečně podložen relevantní literaturou. Ani jedno v této práci není splněno. Autor se pouští se značným sebevědomím do závěrů, které nepodkládá a které jsou jen jeho. Např. spekuluje, jak mohl takový archetyp vzniknout, ačkoliv sama tato otázka navozuje materialistické východisko, které je Jungovi cizí, pouští se do úvah, že u zvířat můžeme nalézt sebereflexi (opět bez dostatečného podložení literaturou a vysvětlení pojmů) a další.

Celkově se domnívám, že práci chybí hlubší promyšlení a autorovi pochopení, z čeho a jak si může dovolit vyvozovat v odborné práci závěry. Práci by prospělo, kdyby se autor důsledně držel v úvodu stanovených otázek a soustředil se pouze na komparaci těchto dvou konceptů. Stručné objasnění této komparace by mohlo být tématem pro obhajobu.

Práci doporučuji s hodnocením E.

Mgr. Marie Hrdá, Ph.D

V Kostelci nad Orlicí 14.5.2016